

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี เพื่อค้นหาปัจจัยและวิธีการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี และเพื่อทบทวนยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ด้วยกัน คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 270 โรงเรียน จาก 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 – 4 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาระดับปัจจัย และวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีเพิ่มเติมและหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีโดยใช้วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) และใช้เทคนิคแผนที่ความคิด (Apply mind map for brainstorming) แล้วนำผลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่ระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยการนำเอาผลของตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการจาก ระยะที่ 1 ซึ่งได้แก่ 1) การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี 2) การบูรณาการคิดการร่วมกัน 3) การบูรณาการทรัพยากร และ 4) การบูรณาการแบบยั่งยืน และนำเอาผลจาก ระยะที่ 2 ซึ่งได้แก่

1) คณะกรรมการต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ควรให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาท

หน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน 3) ต้องพึ่งพากันในเชิงวิธีการคือการพึ่งพากันด้านกระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 4) นำปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบาย 5) โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม มติที่ประชุมของกรรมการและดำเนินการไปตามมติที่ว่านั้น 6) กรรมการต้องคอยดูแลให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ 7) ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา 8) จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในกระบวนการเรียนการสอน 9) กรรมการต้องมีความคิด ความรู้ปรับเปลี่ยนเข้ากับสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 10) สร้างความรู้ ความตระหนักให้กับชุมชนของการมีส่วนร่วม 11) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 12) จัดตั้งสมาคมเพื่อดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน มาสังเคราะห์เข้ากับหลักทฤษฎีเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการเขียนแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

ระยะที่ 4 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เพื่อทบทวนและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีโดยใช้วิธีการจัดสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 20 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบประเมินแนวรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี นำข้อคิดข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในระยะที่ 1

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.71, S.D.=0.68$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ สมศ. ($\bar{X}=3.24, S.D.=0.48$) สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ($\bar{X}=2.58, S.D.=0.90$) ความเป็นเลิศทางวิชาการ ($\bar{X}=2.53, S.D.=0.92$) ความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X}=2.49, S.D.=1.05$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีนั้น ได้แก่ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 7 ปัจจัยและมีค่าอยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, S.D.=0.42) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสิทธิภาพของนโยบาย ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.40) การบูรณาการทรัพยากร ($\bar{X} = 3.23$, S.D.= 0.36) การบูรณาการแบบยั่งยืน ($\bar{X} = 3.08$, S.D.= 0.35) การมีส่วนร่วมของหุ้นส่วน ($\bar{X} = 2.90$, S.D.=0.55) การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี ($\bar{X} = 2.89$, S.D.= 0.45) การบูรณาการกติการ่วมกัน ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.45) ความเหมาะสมของกฎหมายและการบังคับใช้ ($\bar{X} = 2.80$, S.D.=0.40)

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของนโยบายพบว่า ปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ด้านประสิทธิผลของนโยบายทั้งหมด 10 ปัจจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.40) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้ว ได้แก่ นโยบายของโรงเรียนนี้ไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.56) การทำนโยบายของโรงเรียนนี้ปราศจากความกดดันของฝ่ายต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.63$, S.D.= 0.62) การทำตามนโยบายของโรงเรียนนี้สามารถทำให้โรงเรียนมีผลสำเร็จ ($\bar{X} = 3.62$, S.D.= 0.58) นโยบายของโรงเรียนนี้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 0.61) นโยบายของโรงเรียนนี้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.59) การทำตามนโยบายของโรงเรียนนี้เป็นไปตามหลักเหตุและผล ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.59) นโยบายของโรงเรียนนี้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.64) นโยบายของโรงเรียนนี้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.64) นโยบายของโรงเรียนนี้ไม่สร้างความเครียดแก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.20$, S.D.= 0.91) การทำตามนโยบายของโรงเรียนนี้ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X} = 2.99$, S.D.= 0.78)

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกฎหมายและการบังคับใช้พบว่าปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ด้านนี้ได้แก่ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยและมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$, S.D.= 0.40) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้ว ได้แก่ โรงเรียนนี้มีการจัดตั้งเครือข่ายกฎหมายการศึกษา ($\bar{X} = 3.09$, S.D.= 0.58) การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนล่าช้า ($\bar{X} = 2.96$, S.D.= 0.58) การบริหารจัดการ โรงเรียนสอดคล้องกับกฎหมายการศึกษา ($\bar{X} = 2.91$, S.D.= 0.59) ชุมชนมีความเข้าใจแตกต่างกันในกฎหมายเดียวกัน ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 0.62) ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ของโรงเรียนมีความชัดเจนดี ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 0.61) โรงเรียนให้ความรู้กฎหมายการศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง

($\bar{X}=2.80$, S.D.= 0.70) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาร่วมจัดทำ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ของโรงเรียน ($\bar{X}=2.73$, S.D.= 0.67) โรงเรียนได้อธิบายชี้แจงให้ชุมชนเห็นความสำคัญของ กฎหมายการศึกษา ($\bar{X}=2.69$, S.D.= 0.64) นโยบายโรงเรียนเปลี่ยนใหม่อยู่บ่อย ๆ โดยไม่ ต่อเนื่อง ($\bar{X}=2.60$, S.D.= 0.69) โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมประเมินการทำงานตาม กฎหมายการศึกษา ($\bar{X}=2.54$, S.D.= 0.75)

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนปัจจัย ที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.90$, S.D.= 0.55) แต่เมื่อ พิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วได้แก่ โรงเรียนและผู้ปกครองมีการสรุปผลการจัด การศึกษาทุกสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X}=3.11$, S.D.= 0.66) โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษาเข้ามาเป็นเจ้าของโรงเรียนอย่างแท้จริง ($\bar{X}=3.01$, S.D.= 0.67) การจัดการศึกษา ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ($\bar{X}=3.00$, S.D.= 0.66) โรงเรียนเปิดโอกาสให้สาธารณะชนเข้ามาศึกษาปัญหา วางแผน ตัดสินใจและร่วมประเมิน การบริหารจัดการ โรงเรียน ($\bar{X}=2.98$, S.D.= 0.65) โรงเรียนได้จัดให้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามา ทำการสอนนักเรียน ($\bar{X}=2.95$, S.D.= 0.69) โรงเรียนสร้างและพัฒนาค่านิยมกับชุมชนอย่าง สม่าเสมอ ($\bar{X}=2.90$, S.D.= 0.73) โรงเรียนและสาธารณะชนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน ($\bar{X}=2.83$, S.D.= 0.70) โรงเรียนเปิดโอกาสให้สาธารณะชนเข้าร่วมกิจกรรม ของโรงเรียน ($\bar{X}=2.79$, S.D.= 0.68) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้หรือเป็นสถานศึกษาของชุมชน ($\bar{X}=2.79$, S.D.= 0.75) โรงเรียนได้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=2.68$, S.D.= 0.74)

1.2.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการแผนกับหน่วยงาน ภาติพบว่าปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยและมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.89$, S.D.= 0.45) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วได้แก่ โรงเรียนและหน่วยงาน ภาติเครือข่ายทำกิจกรรมร่วมกันตามแผน ($\bar{X}=3.21$, S.D.= 0.63) โรงเรียนและหน่วยงานภาติ เครือข่ายมีการหลอมรวมแผนเข้าด้วยกัน ($\bar{X}=3.21$, S.D.= 0.67) โรงเรียนมีการจัดให้มีเงื่อนไข ผูกพันเท่ากันทุกฝ่าย ($\bar{X}=3.10$, S.D.= 0.66) โรงเรียนมีการนำเอาข้อกำหนดของภาติเครือข่าย มาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=2.89$, S.D.= 0.81) โรงเรียนมี การสร้างศักยภาพผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X}=2.86$, S.D.= 0.80) โรงเรียนมีการประสาน การทำงานระหว่างภาติด้วยกัน ($\bar{X}=2.84$, S.D.= 0.75) โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล

กับหน่วยงานภาคีซึ่งกันและกัน ($\bar{X}=2.82$, S.D.= 0.72) โรงเรียนมีการจัดระบบบริหารที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันทุกฝ่าย ($\bar{X}=2.82$, S.D.= 0.82) โรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคี ($\bar{X}=2.70$, S.D.= 0.86) ผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมกับผู้นำภาคีเครือข่ายกำหนดนโยบายร่วมกัน ($\bar{X}=2.44$, S.D.= 0.87)

1.2.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการกติการ่วมกัน พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88$, S.D.= 0.45) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดแผนงานร่วมกัน ($\bar{X}=3.06$, S.D.= 0.67) ชุมชนและหน่วยงานภาคีมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ($\bar{X}=3.05$, S.D.= 0.65) โรงเรียนและหน่วยงานภาคีตกลงทำกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X}=3.01$, S.D.= 0.61) โรงเรียน ภาคเครือข่ายได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X}=3.00$, S.D.= 0.62) โรงเรียน ภาคเครือข่าย มีความรับผิดชอบร่วมกัน ($\bar{X}=2.89$, S.D.= 0.64) โรงเรียน ภาคเครือข่ายมีการออกแบบการประเมินอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=2.86$, S.D.= 0.71) โรงเรียนมีการนำความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาในกระบวนการบริหารจัดการ ($\bar{X}=2.81$, S.D.= 0.75) โรงเรียนเชิญหน่วยงานภาคีมาทำข้อตกลงในการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน ($\bar{X}=2.80$, S.D.= 0.79) การกำหนดกิจกรรม โครงการ ของโรงเรียนได้นำเอาข้อแตกต่างของหน่วยงานภาคีเครือข่ายมาเป็นข้อกำหนดด้วย ($\bar{X}=2.69$, S.D.= 0.79) มีการนำเอาข้อกำหนดต่าง ๆ ของหน่วยงานภาคีมาไว้ในทุกส่วนของการบริหารจัดการ ($\bar{X}=2.67$, S.D.= 0.75)

1.2.6 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการทรัพยากร พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 0.36) แต่เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วได้แก่ โรงเรียนและหน่วยงานภาคีจัดทำบันทึกการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ($\bar{X}=3.67$, S.D.= 0.56) โรงเรียนได้แจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ชุมชนและหน่วยงานภาคีรับทราบทุกภาคเรียน ($\bar{X}=3.59$, S.D.= 0.61) โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้ความรู้ผู้เรียนทุก ๆ ปี ($\bar{X}=3.56$, S.D.= 0.59) ชุมชนได้ให้โรงเรียนใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนเสมอทุกปี ($\bar{X}=3.41$, S.D.= 0.64) โรงเรียนและหน่วยงานภาคีมีคณะกรรมการประเมินงานร่วมกัน ($\bar{X}=3.20$, S.D.= 0.91) โรงเรียนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากรร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.14$, S.D.= 0.48) โรงเรียนมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับหน่วยงานภาคีเป็นประจำทุกปี ($\bar{X}=3.04$,

S.D.= 0.68) โรงเรียนและหน่วยงานภาคีมีข้อตกลงใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันเสมอทุกปี ($\bar{X}=2.93$, S.D.= 0.69) โรงเรียนประสานหน่วยงานภาคีเพื่อรับการจัดสรร งบประมาณมาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.89$, S.D.= 0.62) โรงเรียนและหน่วยงานภาคี ตกลงนำทรัพยากรมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.85$, S.D.= 0.71)

1.2.7 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการแบบยั่งยืนใน พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ปัจจัยมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D.= 0.35) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนมีการพัฒนาโครงการต่างๆขึ้นทุกปี ($\bar{X}=3.63$, S.D.= 0.62) โรงเรียนบริหารจัดการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ($\bar{X}=3.62$, S.D.= 0.58) โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้สังคมดีขึ้น ($\bar{X}=3.45$, S.D.= 0.59) โรงเรียนยึดความสมดุลในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X}=3.42$, S.D.= 0.64) โรงเรียนบริหารจัดการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับหน่วยงานอื่นอยู่เสมอ ($\bar{X}=3.09$, S.D.= 0.58) โรงเรียนให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงานและผู้มีส่วนได้เสียในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X}=2.99$, S.D.= 0.78) โรงเรียนบริหารกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปโดย เชื่อมโยงกัน ($\bar{X}=2.73$, S.D.= 0.67) โรงเรียนใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.69$, S.D.= 0.64) โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการแสวงหาสิ่งที่มีอยู่เข้ามาร่วม เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพที่สุด ($\bar{X}=2.60$, S.D.= 0.69) โรงเรียนมี โครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของชุมชน ($\bar{X}=2.54$, S.D.= 0.75)

1.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหาร จัดการการศึกษาขึ้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การบูรณาการ แผนกับหน่วยงานภาคี การบูรณาการกติการ่วมกัน การบูรณาการทรัพยากร และการบูรณา การแบบยั่งยืน

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีดีความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่ามี 3 ปัจจัย ด้วยกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของกฎหมายและการบังคับใช้ การบูรณาการกติการ่วมกัน และการบูรณาการแบบยั่งยืน

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีทิศความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า
 มี 3 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี การบูรณาการทรัพยากร
 และการบูรณาการแบบยั่งยืน

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีทิศความสอดคล้องกับความต้องการ
 ของประชาชนพบว่ามี 3 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ การบูรณาการกติการ่วมกัน การบูรณาการ
 ทรัพยากร การบูรณาการแบบยั่งยืน

1.3.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีทิศการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ สมศ. พบว่า
 มี 2 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ การบูรณาการกติการ่วมกัน และการบูรณาการทรัพยากร

2. ผลการวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ใช้วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) โดยใช้
 เทคนิคการประยุกต์ใช้แผนที่ความคิด (Apply mind map for brainstorming) มีผลเป็นดังนี้

2.1 ผลจากการสังเคราะห์ความคิดของผู้ร่วมระดมสมอง พบว่า การบูรณาการแผน
 กับหน่วยงานภาคนั้น โรงเรียนและหน่วยงานภาคีต้องร่วมกันทำกิจกรรมตามที่ได้วางแผน
 ร่วมกันเอาไว้ ซึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าว โรงเรียนและหน่วยงานภาคีต้องหลอมรวมแผนเข้า
 ด้วยกัน โดยจัดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบเท่าๆกัน ทั้งนี้ โรงเรียนต้องศึกษาข้อกำหนดของ
 ภาคีเครือข่ายแล้วนำมาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมของ โรงเรียน และ โรงเรียน
 ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย โดยอาศัยการประสานการทำงานร่วมกัน
 ระหว่างภาคีเครือข่าย นอกจากนี้ โรงเรียนยังต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคี
 เครือข่ายซึ่งกันและกันด้วย และยังคงจัดระบบบริหารที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทุกฝ่าย

2.2 การบูรณาการกติการ่วมกัน กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีการกำหนดแผนงานร่วมกัน
 กับภาคีเครือข่าย ชุมชน คณะกรรมการ โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดนโยบายของโรงเรียน
 ซึ่งจะต้องจัดทำข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน และทั้งนี้ โรงเรียนให้เห็นว่าจะได้ประโยชน์
 ร่วมกันอย่างไรบ้าง โดยจัดให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบร่วมกัน พร้อมกับนำความต้องการ
 ของภาคีเครือข่าย ชุมชน คณะกรรมการเข้ามาอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียน
 ด้วยพร้อมกันนั้น โรงเรียนจะต้องจัดทำข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้ภาคีเครือข่ายเข้ามา

เป็นวิทยากรบุคคลภายนอก หรือนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและยังต้องออกแบบการประเมินร่วมกันอย่างเหมาะสม

2.3 การบูรณาการทรัพยากร ในการบูรณาการทรัพยากรนี้โรงเรียนและภาคีเครือข่าย ต้องมีการจัดทำบันทึกการใช้ทรัพยากรร่วมกันและในทุกปีโรงเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้ความรู้แก่ผู้เรียน โรงเรียนก็ต้องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ชุมชน ภาคีเครือข่ายรับทราบทุกภาคเรียน นอกนั้นแล้วโรงเรียนยังต้องใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้เสมอ ทุกปี โรงเรียนและชุมชน คณะกรรมการ ภาคีเครือข่ายจัดทำบันทึกข้อตกลงของการช่วยเหลือ กันทางด้านทรัพยากรเป็นประจำทุกปี พร้อมกับมีการตั้งคณะกรรมการประเมินร่วมกัน

2.4 การบูรณาการแบบยั่งยืน โรงเรียนต้องทำการบริหารจัดการ โรงเรียนตามหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และทำให้โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกปีผล ที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องส่งผลดีต่อสังคม ชุมชน ภาคีเครือข่าย โดยกิจกรรมของโรงเรียนต้องดำเนินไปด้วยความสมดุล และการบริหารจัดการ โรงเรียน ต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้

3. ผลการวิจัยระยะที่ 3

การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัด อุดรธานีประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วนด้วยกันตามแนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง(PDCA) กล่าว คือ ส่วนที่ 1) เป็นการวางแผน (Plan) ส่วนที่ 2) เป็นการลงมือทำ (Do) ส่วนที่ 3) เป็นเรื่อง ของการตรวจสอบ (Check) และส่วนที่ 4) เป็นการปรับปรุงแก้ไข (Action) โดยแต่ละส่วนมี รายละเอียดดังนี้

3.1 องค์ประกอบด้านการวางแผน (Plan) เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบ การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม จำนวน 70 ข้อ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้วิธีการระดมสมอง (Brainstorming) และใช้เทคนิคการประยุกต์ใช้แผนที่ความคิด (Apply mind map for brainstorming)

3.2 องค์ประกอบด้านลงมือทำ (Do) เป็นการนำเอาผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 ได้แก่ ปัจจัยที่ถูกเลือกเข้าสมการจำนวน 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ 1) การบูรณาการแผนกับหน่วยงาน ภาคีเครือข่าย 2) การบูรณาการกติการ่วมกัน 3) การบูรณาการทรัพยากร และ 4) การบูรณาการ แบบยั่งยืนแล้วนำมาสังเคราะห์รวมเข้าด้วยกันผลการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งได้แก่

1) คณะกรรมการต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ควรให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน 3) ต้องพึ่งพากันในเชิงวิธีการคือการพึ่งพากันด้านกระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 4) นำปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบาย 5) โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม มติที่ประชุมของกรรมการและดำเนินการไปตาม มติที่วางนั้น 6) กรรมการต้องคอยดูแลให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ 7) ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา 8) จัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในกระบวนการเรียนการสอน 9) กรรมการต้องมีความคิด ความรู้ปรับเปลี่ยนเข้ากับสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 10) สร้างความรู้ ความตระหนักให้กับชุมชนของการมีส่วนร่วม 11) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 12) จัดตั้งสมาคมเพื่อดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน แล้วจัดทำเป็นร่างแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

3.3 องค์ประกอบตรวจสอบ (Check) เป็นการนำร่างแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มาตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 20 คน

3.4 องค์ประกอบปรับปรุงแก้ไข (Action) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยระยะที่ 4

การตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยแนวทางดังกล่าวเป็นไปตามทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ (System Approach) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วนด้วยกัน คือ

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

4.1.1 นโยบาย (Policy)

4.1.2 ผู้ขับเคลื่อน (Oils)

- 1) ผู้บริหาร
- 2) คณะครู
- 3) ชุมชน
- 4) คณะกรรมการ
- 5) ภาคีเครือข่าย

4.1.3 ตัวขับเคลื่อน (Driving)

- 1) วิสัยทัศน์
- 2) ข้อตกลง
- 3) การมีส่วนร่วม
- 4) ความเป็นธรรม
- 5) แผนงาน โครงการ กิจกรรม
- 6) การสร้างความตระหนัก

4.2 กระบวนการ (Process) เป็นประเด็นยุทธศาสตร์มีทั้งหมด 15 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

4.2.1 โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดทำ วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงการ กิจกรรม

4.2.2 จัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4.2.3 โรงเรียนจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง

4.2.4 ที่ประชุมแบ่งงานให้รับผิดชอบโดยดูความเป็นธรรมเป็นสำคัญ

4.2.5 โรงเรียนจัดทำกิจกรรมให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4.2.6 ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหาร โรงเรียนแบบกิจการบ้านเมืองที่ดี

4.2.7 กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องช่วยกันระดมทรัพยากร มาช่วยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4.2.8 โรงเรียนจัดอบรมสร้างองค์ความรู้และความตระหนักให้แก่ กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4.2.9 กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.10 โรงเรียนปรับปรุงระบบ ICT ให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้ผู้เรียนและ ชุมชนมาเรียนร่วมกันได้

4.2.11 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกันหาแนวทางการประเมินอย่างเหมาะสม

4.2.12 โรงเรียนแจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ กรรมการ ชุมชน และหน่วยงาน
ภาคีเครือข่าย ทราบทุกภาคเรียน

4.2.13 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดำเนินการ
ประเมินผลการจัดการศึกษาร่วมกัน

4.2.14 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์
ผลที่ได้จากการประเมินว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

4.2.15 โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงาน
ภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไข ปรับปรุง ประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 ผลผลิต (Out put) ได้แก่รูปแบบบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการ
ในจังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์คือ (1) F หมายถึง Frame (2) F
หมายถึง Form (3) I หมายถึง Investigate และ (4) I หมายถึง Improve

4.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัด
อุดรธานี มีประเด็นต่าง ๆ ในการยกมาอภิปรายผลดังนี้คือ

1. จุดประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้น
พื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression)
ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลพบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลอยู่ 4 ปัจจัยคือ (1) การบูรณาการแผน
กับหน่วยงานภาคี (2) การบูรณาการคิดการร่วมกัน (3) การบูรณาการทรัพยากร และ
(4) การบูรณาการแบบยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า
การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี การบูรณาการคิดการร่วมกัน การบูรณาการทรัพยากร
และการบูรณาการแบบยั่งยืนมีความสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผล
การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1.1 การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี สังคมไทยเป็นสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกัน
เป็นกลุ่มในวงญาติพี่น้องโดยเฉพาะสังคมชนบทที่จะต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันยิ่งในเวลาที่มี

กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เช่นกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ และแม้แต่ยุทธศาสตร์ในการปกครองบ้านเมืองของฝ่ายปกครองกระทรวงมหาดไทยยังกำหนดยุทธศาสตร์เป็นหมู่บ้าน “ บวร” อันหมายถึง บ = บ้าน ว = วัด ร = โรงเรียน แต่ละแห่งต้องมีสามองค์กรคอยประสานสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้ตอบแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียน และผู้ที่ตอบในนามโรงเรียนคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง คณะกรรมการ พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 180 คนขึ้นไปมี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ 15 คน ซึ่งมีที่มาดังนี้ ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น 1 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 1 คน ผู้แทนพระภิกษุหรือผู้แทนในองค์กรศาสนา 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 7 คน และให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง จึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ วิถีชีวิตความเป็นอยู่จึงมีวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันประกอบกับผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีที่อยู่ในระดับมากสามปัจจัยได้แก่ โรงเรียนและภาคีเครือข่ายมีการหลอมรวมแผนเข้าด้วยกัน โรงเรียนและภาคีเครือข่ายมีการทำกิจกรรมร่วมกัน และ โรงเรียนและภาคีเครือข่ายมีการมอบหมายภาระหน้าที่ให้ทำช่วยกันอย่างเหมาะสมด้วยความเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีความเท่าเทียมกันของ อัดัม ที่กล่าวว่า การจูงใจสามารถทำได้โดยการลดความรู้สึกที่ไม่ดีที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกัน โดยมีหลักการว่าทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ยุติธรรม และนั่นก็หมายถึงภาคีเครือข่ายได้รับรู้มุมมองต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยกัน (Common Perception) อีกทั้งโรงเรียนและภาคีเครือข่ายต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) รับรู้ว่าการเข้าให้ความช่วยเหลือให้ความสนใจ (Mutural Interest / Benefit) กับโรงเรียนแล้วจะเกิดประโยชน์อะไรต่อบุคคลหรือหน่วยงานอย่างไร การเข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนขององค์กรเครือข่ายเป็นการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการที่พึ่งพิงอิงร่วมกัน (Interdependence) จึงทำให้สมาชิกเครือข่ายเกิดการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) ซึ่งกันและกันอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้วการบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายยังสอดคล้องกับหลักวิชาการในเรื่องหัวใจของการบูรณาการกล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการบริหารและการแก้ไขปัญหา อีกทั้งหลักวิชาการในเรื่องของการประสานแผนที่ว่า การประสานนั้นต้องมี

- 1) อาศัยความร่วมมือ
- 2) ต้องมีจังหวะเวลาที่เหมาะสม
- 3) มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน
- 4) มีระบบสื่อสารที่ดีต่อกัน
- 5) มีผู้ประสานงานที่ดีเยี่ยม ส่วนงานวิจัยที่สอดคล้องกัน ได้แก่ งานวิจัยของ ศิริพร ตันติยศ (2550). วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม / ประสิทธิภาพ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 3) ทั้งนี้ การประสานแผนกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายยังเป็นการแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานและเป็นการแบ่งงานกันไปทำตามความถนัดความชำนาญเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผลอย่างเต็มที่ และที่สำคัญเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์กร แก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนในปัจจุบัน รวมถึงข้อจำกัดขององค์กรในด้านทรัพยากรไม่ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ได้เป็นอย่างดี

1.2 การบูรณาการกติการ่วมกัน

ในความเป็นจริงแล้วการดำรงชีวิตของมนุษย์ไม่อาจอยู่ได้อย่างมีความสุขด้วยตัวคนเดียว หากแต่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือเป็นสังคมมีการแลกเปลี่ยน พบปะพูดคุยกับบุคคลที่อยู่ในชุมชนเดียวกันหรือชุมชนรอบข้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการประสานสัมพันธ์กันนี้บางทีถึงกับมีสิ่งของมาช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จากบุคคลต่อบุคคลหรือจากคณะบุคคลต่อคณะบุคคลการกระทำในลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำรงชีพอยู่แบบบูรณาการ (Integration) แต่ในการเป็นอยู่ของสังคมหรือองค์กรแต่ละแห่งย่อมมี กฎ กติกา ในการอยู่ร่วมกัน การทำงานขององค์กรนั้น ๆ การที่องค์กรหลาย ๆ องค์กรหรือหลาย ๆ ชุมชนมาอยู่รวมกันก็ต้องการปฏิบัติงานร่วมกัน และเพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งเอาไว้้องค์กรแต่ละองค์กรก็ต้องเอากฎ กติกา ของตนเข้ามาพูดคุยหรือปรับให้ทุกฝ่ายยอมรับและสามารถปฏิบัติไปด้วยกันได้เพื่อให้เกิดความสะดวก ความมีประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกันซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกว่า การบูรณาการกติการ่วมกันนั่นเอง

การจัดการศึกษาก็เหมือนกัน โรงเรียนเป็นหน่วยงานเล็กสุดในการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนที่อยู่รวมกันกับชุมชนส่วนมากเกือบร้อยละ 90 อยู่ตามชนบทซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์กันอยู่เป็นประจำกับชุมชนและกลุ่มเครือข่ายใกล้เคียง กฎ กติกา ของแต่ละองค์กรเป็นอีกประกอบของปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกติกา เป็นหนังสือสัญญา หรือข้อตกลงของบุคคล ตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปกำหนดหลักปฏิบัติต่อกัน นั่นก็จะหมายถึงการเอาข้อเด่น ข้อควรปรับปรุงของหน่วยงานในภาคีเครือข่ายกันมาทำการบูรณาการกติกาอันใหม่โดยยืนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขึ้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ด้านการบูรณาการกติการ่วมกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีความเห็นอยู่ใน ระดับมาก 3 ปัจจัยแรก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การกำหนดแผนร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และ 3) การทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่า องค์กรและภาคีเครือข่ายจะบูรณาการกติการ่วมกันนั้นจะต้องมีการกำหนดนโยบายร่วมกัน กำหนดแผนร่วมกัน และสุดท้ายลงมือทำงานไปด้วยกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขึ้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานียังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 8 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักดังนี้ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอื่น ๆ และยังสอดคล้องกับหลักแนวคิดของ สมิธ และเพอร์รี่ ที่ว่าองค์ประกอบของประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ
- 4) การพัฒนาบุคลากร

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสิงสาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2545) ซึ่งวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า หากทุกฝ่ายให้ความช่วยเหลือกันอย่างจริงจังย่อมส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วีระวัฒน์ พิสัยพันธุ์ (2546) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมงานกิจการนักเรียนและการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการวิจัยของคริสทีลส์ และแอนน์ (Chrispeels and Ann) ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหลักสูตรและครูได้ทำงานร่วมกันมีความจำเป็นต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

1.3 การบูรณาการทรัพยากร

เหตุที่ปัจจัยด้านการบูรณาการทรัพยากรถูกเลือกเข้าสมการของรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี นั้นอาจเป็นเพราะโรงเรียนกับชุมชนเคยอยู่ร่วมกันมาแต่ไหนแต่ไร อยู่แบบสังคมชนบทและผู้บริหารส่วนใหญ่ก็เป็นคนที่อยู่ชนบทเหมือนกับชุมชน ดังนั้นวิถีของความเป็นอยู่จึงสอดคล้องกันเป็นอันแรก การพบปะพูดคุยกันระหว่างผู้นำทางโรงเรียนกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ จึงเป็นไปได้ด้วยความเป็นกันเองเสียส่วนใหญ่ ส่งผลต่อการถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนถ้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแม้ตามโครงสร้างของกระทรวงมหาดไทยก็ยังได้กำหนดเอาไว้ในเรื่องของหมู่บ้าน “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน และจากตารางที่ 19 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ด้านการบูรณาการทรัพยากร คณะกรรมการมีความเห็นในเรื่องการนำทรัพยากรมาใช้ร่วมกันในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และมีความเห็นในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การจัดทำบันทึกการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) โรงเรียนต้องแจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ชุมชนทราบทุกภาคเรียน และ 3) โรงเรียนต้องทำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการสอนทุกปี

นั่นก็อาจเป็นเพราะว่าหลังจากชุมชนภาคีเครือข่ายได้เข้ามาร่วมกันพัฒนาการศึกษาแล้ว โดยเฉพาะการระดมทรัพยากรจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกหลานของเขายังไง ก็เพื่อหาแนวทางในปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการที่ผลการวิจัยในครั้งนี้ออกมาในรูปของปัจจัยการบูรณาการทรัพยากรมีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ก็สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 8 ว่าด้วยทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 (1) ทำให้รัฐและ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (2) ให้บุคคล

ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและหมวด 4 แนวทางจัดการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 9 (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

จึงเห็นว่าผลการวิจัยที่ให้มีการบูรณาการทรัพยากร จึงเป็นไปตามนัยแห่ง พ.ร.บ. นี้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ ไคเกอร์ต์ ที่ว่า การที่จะมีผลงานที่ดีได้นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างกัน สนับสนุนกันและกัน พร้อมกับมีการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกันทำให้เกิดพลังรวมกันในการทำงาน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทิมา ชะสวัสดิ์ (2556) วิจัยเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การบริหารทรัพยากร 3) การมีส่วนร่วม เฉลิมพล อภัยวี (2556) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 การบูรณาการแบบยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึงการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปต้องเดือดร้อนหรือสูญเสียโอกาสที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นอนาคต ดังนั้น การบูรณาการแบบยั่งยืน จึงเป็นรูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนในรุ่นต่อไปในอนาคต ต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถในเรื่องที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง (Sustainable Development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generation to meet their own needs) ดังนั้นแล้วอะไรก็ตามที่ได้ดำเนินการบูรณาการเอาไว้และสิ่งนั้นน่าจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และยั่งยืน ไม่เป็นภาระของคนรุ่นใหม่ในอนาคตต้องมาคอยแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือทำเกี่ยวกับเรื่องเดิม ๆ อยู่ซ้ำซาก จึงเห็นได้ว่าระดับปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ด้านการบูรณาการแบบยั่งยืนนั้น คณะกรรมการสถานศึกษามีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยใน 3 ประเด็นแรก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) โครงการต่าง ๆ พัฒนาขึ้นทุกปี

2) โรงเรียนต้องบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 3) กิจกรรมต่าง ๆ ต้องส่งผลต่อสังคมที่ดีขึ้น

หากพิจารณาจากปัจจัย 3 ปัจจัย ที่คณะกรรมการเห็นชอบแล้วทั้ง 3 ปัจจัยมี แต่จะทำให้สังคมหรือชุมชน ภาคีเครือข่ายดีขึ้นไม่เป็นภาระให้ต้องรับผิดชอบ ก็นับว่าเป็น การบูรณาการแบบยั่งยืน แม้แต่ท่าน ป.อ.ปยุตโต (2541) ยังกล่าวว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นมี ลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือ การทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) ซึ่งหมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง คือ มีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ การทำกิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับ กฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ทั้งนี้ก็เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีการอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่มมีการประสานสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านความคิด กำลังแรงงาน ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ร่วมกัน และไม่เห็นปัญหาอุปสรรคตกทอดต่อไปยังรุ่นลูกหลาน สอดคล้องกับหลักแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรดำเนินการภายใต้องค์ประกอบหลักต่อไปนี้ 1) ความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรและขีดความสามารถของสถาบัน 2) ความสามารถในการตอบสนอง ความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัย ชื่อเรื่อง แนวคิดการจัดการศึกษาหลังปริญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Concepts on Post Graduate Education for Sustainable Development)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบในการจัดกิจกรรม อยู่หลายรูปแบบที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันประกอบด้วย

- 2.1 โรงเรียนต้องปฏิบัติตามข้อประชุมของคณะกรรมการที่ได้มี มติไว้แล้ว
- 2.2 โรงเรียนต้องนำปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบาย
- 2.3 การบริหารจัดการ โรงเรียนต้องได้รับ มติจากกรรมการทุกครั้ง
- 2.4 กรรมการต้องคอยดูแลให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ
- 2.5 ควรให้ความรู้ความเข้าใจต่อภาระหน้าที่ของกรรมการอย่างชัดเจน
- 2.6 กรรมการต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนของโรงเรียน

2.7 ผู้บริหาร โรงเรียนไม่ควรปิดบังเรื่องงบประมาณ ต้องบริหารแบบโปร่งใส และทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่วนข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเพิ่มเติม ได้แก่ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.7.1 ฟังพากันเชิงผลลัพธ์ คือได้ประโยชน์ร่วมกัน ต้องมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจ

2.7.2 ฟังพากันในเชิงวิธีการคือ ฟังพากันด้านกระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

- 1) ทำให้เกิดการฟังพากันในด้านทรัพยากร หรือข้อมูล (Resource Independent)
- 2) ทำให้เกิดการฟังพากันเชิงบทบาทของสมาชิก (Role Interdependent) คือกำหนดบทบาทในการทำงานให้แต่ละคนในกลุ่มมีทักษะที่เกี่ยวข้องกัน
- 3) มีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันในกลุ่มหมายถึงการเปิดโอกาสให้ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 4) เสริมสร้างความตระหนักของบุคลากรและเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน
- 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- 6) บทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 7) ความรับผิดชอบของสมาชิก
- 8) กระบวนการทำงานของกลุ่ม

สาเหตุที่ผลออกมาในลักษณะ เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่อยู่ในรูปแบบการบริหารจัดการเป็นองค์คณะบุคคลนั้น คือ ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องดำเนินการทั้งนี้ก็เพราะมีระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ต้องปฏิบัติ โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ 1) กำกับ การดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ตามที่กฎหมายว่าด้วย

ระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดังนั้นกิจกรรมของโรงเรียนจึงต้องดำเนินการผ่านความเห็นชอบของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนแผนปฏิบัติ
การประจำปีของโรงเรียน ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ก่อนจึงจะนำไปดำเนินการได้ จึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทอย่าง
มากในการบริหารจัดการการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับหลักทฤษฎีการมีส่วนร่วม
ของไคเกร์ที่ว่า การที่จะมีผลงานที่ดีได้นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างกัน สนับสนุนกัน
และกัน พร้อมกับการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดพลังร่วมกันในการทำงาน
และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ซีเรนส์ และ โบสเกอร์ ในเรื่องขององค์ประกอบ
ของประสิทธิผลของโรงเรียนที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พร้อมสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ ศิริพร ต้นตียมาศ (2550) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบ
มีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก นอกจากนั้นยัง
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทิมา อัมพะสวัสดิ์ (2556) วิจัยเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อ
การบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วม
จึงเห็นได้ว่าการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมใน
การกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ ตลอดจนโครงการ กิจกรรม ของโรงเรียนก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนนั่นเองจึงทำให้ผลการวิจัยออกมาในลักษณะเช่นนี้
ส่วนการเสนอแนะแนวทางประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธาณีนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการ
บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงการบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยตั้งชื่อว่า
“PODS” ซึ่งพัฒนามาจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. นโยบาย (Policy) ได้แก่ สร้างความเข้าใจอันดี มีความสามัคคี ใช้วิถีความ
ร่วมมือกระตือรือร้นระดมทรัพยากร

2. ผู้ขับเคลื่อน (Oils) ได้แก่

2.1 ผู้บริหาร

2.2 คณะครู

2.3 ชุมชน

2.4 คณะกรรมการ

- 2.5 ภาคีเครือข่าย
3. ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving) ได้แก่
 - 3.1 ระบบข้อมูล
 - 3.2 ระบบ ICT
 - 3.3 ความร่วมมือ
 - 3.4 ความเข้าใจกัน
 - 3.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.6 รูปแบบการบริหาร
 - 3.7 ข้อตกลงร่วมกัน
 - 3.8 การมีส่วนร่วม
4. ยุทธศาสตร์ (Strategy) ได้แก่
 - 4.1 โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดทำ วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงการ กิจกรรม
 - 4.2 จัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย
 - 4.3 โรงเรียนจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้และสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง
 - 4.4 การมอบหมายภารกิจในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการ ชุมชน ภาคีเครือข่าย ต้องคำนึงถึงหลักความเป็นธรรม
 - 4.5 โรงเรียนจัดทำกิจกรรมให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย
 - 4.6 ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหาร โรงเรียนแบบกิจการบ้านเมืองที่ดี
 - 4.7 กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องช่วยกันระดม ทรัพยากรมาช่วยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
 - 4.8 โรงเรียนจัดอบรมสร้างองค์ความรู้และความตระหนักให้แก่ กรรมการ
 - 4.9 กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.10 โรงเรียนปรับปรุงระบบ ICT ให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้ผู้เรียนและ ชุมชนมาเรียนรู้ร่วมกัน ได้

4.11 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกันหา
วิธีการประเมินผลงานอย่างเหมาะสม

4.12 โรงเรียนแจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ กรรมการ ชุมชน และ
หน่วยงานภาคีเครือข่าย ทราบทุกภาคเรียน

4.13 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดำเนินการ
ประเมินผลการจัดการศึกษาร่วมกัน

4.14 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกัน
วิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

4.15 โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน
และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไข ปรับปรุง ประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น

จากนั้นนำยุทธศาสตร์ PODS ให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาเพื่อยืนยันถึงความถูกต้องความ
เป็นไปได้ของแนวทางเพื่อใช้ต่อไปซึ่งผลของการพิจารณาเป็น ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน
และภาคีเครือข่ายเพื่อ กำหนด วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงการ กิจกรรม คำว่าภาคีเครือข่ายเป็น
หน่วยงานที่ไม่อยู่ในสังกัดของเรา ไม่น่าจะมอบหมายให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายได้ถ้ามอง
ถึงระเบียบปฏิบัติ อาจใช้คำว่า “ การประสานงาน ” จะดีกว่าแต่ถ้ามองในหน่วยงานเดียวกัน
เรียกว่า เครือข่าย แต่ก็เป็นไปได้เพราะได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ร่วมกันเป็นประเด็น
ยุทธศาสตร์กว้าง ๆ ได้

2. ประเด็นยุทธศาสตร์จัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน
กรรมการและภาคีเครือข่าย ปรับคำพูดให้ตรงความหมายของคำนั้น ๆ เลขก็ได้และหากกำหนด
ข้อตกลงร่วมกันได้จะดีมาก

3. ประเด็นยุทธศาสตร์โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน
ตรวจสอบได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ข้อมูลของโรงเรียนจะต้องชัดเจน
แม่นยำ หากข้อมูลดีจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องปรับจากคำว่า
“ข้อความ” เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ผู้บริหาร คณะครู กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่ายมีส่วน
ร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน ตามความเหมาะสม หากคววัตถุประสงค์ข้อแรกเป็น

คำว่า “เอื้อ” ดูเข้าไปข้างในแล้ว คำว่า “เอื้อ” เป็นอย่างไรถ้าเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ส่งเสริม สนับสนุน” จะดีมาก และมีคำว่า “สมาชิก” เข้ามาผสมอยากให้ใช้คำว่า “บุคลากร” เหมือนกัน ทั้งหมด

5. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียนมีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่าง กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่าย คำว่า “เป็นธรรม” น่าจะไปขัดแย้งกับคำว่า “ยุทธศาสตร์” ถ้าเป็นไปได้อยากให้ชี้ชัดลงไปตรงกับความหมายของคำนั้น ๆ เลย และให้ปรับข้อ 4 มาใช้ ข้อความนี้แทน ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ โรงเรียนตามความเหมาะสม

6. ประเด็นยุทธศาสตร์ผู้บริหาร โรงเรียนบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหาร โรงเรียนใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไม่ใช่ “แบบ” ควรเพิ่มการจัดการเข้าไปด้วย เปลี่ยนคำว่า “ทำความเข้าใจอันดี” มาเป็น โรงเรียนได้เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่าง โรงเรียน ชุมชน ภาคีเครือข่าย

7. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่าย ร่วมกันระดม ทรัพยากรการพัฒนาโรงเรียน การทำกิจกรรมทุกอย่างต้องมี โรงเรียนเป็นเจ้าภาพหลักรวมอยู่ ด้วย และเปลี่ยนคำจาก “เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน” มาเป็น “พัฒนาคุณภาพโรงเรียน” จะดีกว่าไหม หรือจะใช้คำว่า “ร่วมกันระดมทรัพยากรสนับสนุนพัฒนาโรงเรียน”

8. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียนเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจใน บทบาท หน้าที่ ของผู้เกี่ยวข้องอยากให้ชี้ชัดในเรื่ององค์ความรู้เรื่องอะไร หรือจะใช้คำนี้แทน “โรงเรียน เสริมสร้างความรู้ในเรื่องบทบาท ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และภาคีเครือข่าย

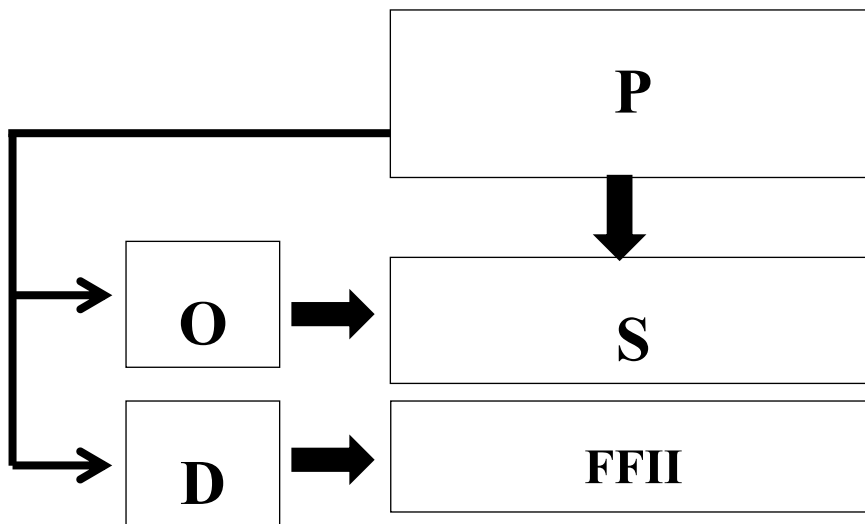
9. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่าย ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ปรับเปลี่ยนคำว่า “มาช่วยในการจัดกิจกรรม” ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น คำว่า บูรณาการ เป็นต้น

10. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียนนำระบบ ICT ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนและ ชุมชนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ อยากให้เขียนตัวเต็มไม่ต้องใช้ตัวย่อ ICT โดยใช้คำว่า “โรงเรียนจัดระบบ Information and Communication Technology ให้พร้อมสำหรับการ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกัน

11. ประเด็นยุทธศาสตร์ โรงเรียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพให้ กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่ายทราบทุกภาคเรียน ผู้เชี่ยวชาญให้เปลี่ยนเป็นใช้ข้อความนี้แทน “โรงเรียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ”

12. ประเด็นยุทธศาสตร์โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่าย ร่วมกัน วิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมินว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างไร ผู้เชี่ยวชาญให้ให้เพิ่ม คำว่า “เป้าหมาย” ลงไป เป็น “ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างไร

13. ประเด็นยุทธศาสตร์โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่ายร่วมกัน กำหนดยุทธศาสตร์ คู่ความต่อเนื่องและยั่งยืนเปลี่ยนใช้ข้อความโรงเรียน คณะกรรมการ และภาคีเครือข่ายร่วมกันกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ต่อเนื่องและยั่งยืน และให้ใส่รายละเอียด ลงในส่วนที่เป็นประสิทธิผลด้วยว่ามีอะไรบ้าง

แผนภาพที่ 6 แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการ ในจังหวัดอุดรธานี (PODS) หลังจากปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะครั้งที่ 2

อธิบายแนวทางของ PODS ได้ดังนี้

P หมายถึง Policy คือ การกำหนดนโยบายซึ่งการกำหนดนโยบายนี้ต้องกำหนด ให้ครอบคลุมถึงการสร้างความเข้าใจอันดี มีความสามัคคี ใช้วิถีความร่วมมือ กระตือรือร้น ระดมทรัพยากร ของ ผู้บริหารคณะครู ชุมชน คณะกรรมการ และภาคีเครือข่าย

O หมายถึง OILS คือ ตัวผู้ขับเคลื่อนซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะครู ชุมชน คณะกรรมการ และภาคีเครือข่าย ต้องร่วมมือกันใช้ปัจจัยต่าง ๆ ในการทำให้ยุทธศาสตร์แต่ละ ยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จ

D หมายถึง Driving คือ ปัจจัยในการขับเคลื่อนที่โรงเรียนต้องดำเนินการจัดให้มี ได้แก่

1. ระบบข้อมูล หมายถึงการมีระบบข้อมูลอย่างครบครัน เป็นปัจจุบัน และใช้ประโยชน์ได้จริง ตรงกับสภาพความเป็นจริง และเชื่อถือได้
2. ระบบ ICT ต้องเป็นระบบ ICT ที่ทรงประสิทธิภาพสามารถเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. ความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือทั้งทางด้านแรงกาย แรงคิด แรงระดม ทรัพยากรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการที่ผู้ขับเคลื่อนจะต้องแสวงหาจาก กลุ่มผู้ขับเคลื่อนด้วยกัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถนำปัจจัยการขับเคลื่อนไปขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ต่อไปได้อย่างเต็มที่
4. ความเข้าใจ หมายถึง การใช้ความเป็นธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต เช่นหากคนเรา เข้าอกเข้าใจกันได้ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันก็ย่อมขับเคลื่อนกิจกรรม หรือยุทธศาสตร์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งในบางครั้งการ เข้าใจกันนี้ก็ต้องมีกิจกรรมเป็นสื่อกลางหรือมีคนกลางประสานประโยชน์ที่ทำให้ทุกฝ่าย ยอมรับได้มุ่งสู่เป้าหมายอันเดียวกัน
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ชุมทรัพย์ทางปัญญาของชุมชนที่ตกผลึกแล้วมีแต่ จะมาใช้บูรณาการการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้ประสิทธิผลของการบริหาร จัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน ผู้ขับเคลื่อนทั้งหมดต้องหาแนวทางหรือวิธีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการให้ได้
6. รูปแบบการบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ มอบหมายทั้งงาน ทั้งหน้าที่และอำนาจเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยยึดหลักการบริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วม

7. ข้อตกลงร่วมกัน หมายถึง สิ่งที่ผู้ขับเคลื่อนตกลงร่วมกันในแนวทางปฏิบัติของกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ เพราะข้อตกลงร่วมกันเปรียบเสมือนเข็มทิศที่กำหนดทิศทาง อำนาจหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบของการดำเนินงานในเรื่องนั้นๆ ให้บรรลุผล ซึ่งตัวผู้ขับเคลื่อน (Oils) เองจะต้องทำให้เกิดเป็นคู่ ๆ เช่น ผู้บริหารกับคณะครู ผู้บริหารกับชุมชน หรือ คณะกรรมการ กับ ภาคิเครือข่าย เหล่านี้เป็นต้นการมีส่วนร่วม หมายถึง ตัวผู้ขับเคลื่อนเองทั้งหมดจะต้องมีส่วนร่วมในเรื่อง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมชื่นชมยินดีกับความสำเร็จ ด้วยกัน

S คือ Strategy หมายถึง ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย

F คือ Frame หมายถึง การกำหนดให้โรงเรียนดำเนินการดังนี้ (1) โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดทำ วิสัยทัศน์ นโยบาย โครงการ กิจกรรม (2) จัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย (3) โรงเรียนจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง (4) การมอบหมายภารกิจในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการ ชุมชน ภาคีเครือข่าย ต้องคำนึงถึงหลักความเป็นธรรม

F คือ Form หมายถึง การลงมือทำซึ่งโรงเรียนต้องลงมือทำให้ครบกิจกรรมดังต่อไปนี้ (1) โรงเรียนจัดทำกิจกรรมให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย (2) ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหารโรงเรียนแบบกิจการบ้านเมืองที่ดี (3) กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องช่วยกันระดมทรัพยากรมาช่วยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (4) โรงเรียนจัดอบรมสร้างองค์ความรู้และความตระหนักให้แก่กรรมการ (5) กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน

I คือ Investigate หมายถึง การตรวจสอบ โดยโรงเรียนต้องดำเนินการตรวจสอบให้ครอบคลุมกิจกรรมเหล่านี้คือ (1) โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกันหาวิธีการประเมินผลงานอย่างเหมาะสม (2) โรงเรียนแจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทราบทุกภาคเรียน (3) โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาร่วมกัน

I คือ Improve หมายถึง การปรับปรุงแก้ไข เมื่อโรงเรียนดำเนินการตรวจสอบตามกิจกรรมต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วก็นำผลมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์ผลที่ได้จากการ

ประเมินว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด (2) โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่าง กรรมการ ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไข ปรับปรุง ประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 4 ปัจจัย แล้วนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี การบูรณาการกติการ่วมกัน การบูรณาการทรัพยากร และการบูรณาการแบบยั่งยืน

1.1.1 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรทำความเข้าใจกับอธิบดีกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนในเขตบริการของท้องถิ่นนั้นๆ

1.1.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำข้อตกลงกับผู้ว่าราชการจังหวัดให้สำนักงานเทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนในเขตบริการของตน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.2.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนควรร่วมกัน กำหนดนโยบาย กำหนดแผน สาธารณะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

1.2.2 โรงเรียน กรรมการ ชุมชน และภาคีเครือข่ายควรร่วมมือกันในการวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่นของตนอย่างจริงจัง

1.2.3 โรงเรียนควรนำแนวทางของ PODS ไปใช้ในการบริหารจัดการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2.4 โรงเรียนควรบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ในหมู่บ้าน “บวร”
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จอย่างมีคุณภาพในการจัดการศึกษา
ระหว่างโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น